

БІЗНЕС-ПЛАН ЯК МЕХАНІЗМ СТВОРЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

УДК 005.511(083.92)

Стельмах А.О., студентка 4 курсу
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація: У процесі дослідження визначено сутність бізнес-плану як основу формування надійного проекту, сформовано базові завдання та проблеми які вирішує бізнес-планування, розглянуто загальну структуру стандартів бізнес-плану та найпопулярніший пакет прикладних програм для його розробки.

Annotation: In the course of the research, the essence of the business plan has been determined as the basis for building a reliable project, the basic tasks and problems that are solved by business planning, are considered by the general structure of business plan standards and the popular software package for its development.

Ключові слова: бізнес-план, інвестиції, перспективність, ефективність, підприємницька діяльність, ризики, конкурентоспроможність.

Keywords: business plan, investment, perspective, efficiency, entrepreneurial activity, risks, competitiveness.

Актуальність: У сучасних умовах ринкова економіка динамічно розвивається, як і підходи до створення бізнесу, інноваційних проектів та start-up, що дає необхідність постійно слідкувати за змінами та потребами ринку. При розробці нової продукції, організації та фінансуванні її виробництва потрібно врахувати динаміку ринкових тенденцій. Для того щоб визначитись чи потрібно інвестувати капітал у новий проект, чи приділяти увагу вдосконаленню кожного етапу виробництва, розширення видів діяльності або оновлення асортименту, потрібно впевнитись що данні капіталовкладення принесуть прибуток. Для того щоб вирішити основні проблеми та сформувати чіткий план розрахунку використовують бізнес-план, розробка якого дозволяє узгодити інноваційні можливості з потребами ринку на визначений період часу.

Бізнес-план — ретельно підготовлений документ, який розкриває всі плюси і мінуси будьякого запроєктованого комерційного заходу. Він дозволяє визначити альтернативні варіанти розвитку подій, надходження фінансових потоків. Багато дослідників цього поняття вважають його формою експертної оцінки необхідності та ефективності здійснення нової підприємницької ідеї [1, с. 24].

Найважливішим завданням розробки бізнес-планів є проблема залучення і обґрунтування інвестицій і кредитів, у тому числі зарубіжних, необхідних для здійснення проектів (пропозицій) технічного переозброєння або реконструкції підприємств. У цьому випадку бізнес – план необхідний як основний інструмент, що дає можливість вибору того чи іншого варіанта інвестування основної діяльності, що підтверджує гарантованість їх повернення на основі ефективного використання.

Тож, бізнес-план допомагає підприємцю вирішити наступні основні завдання:

- визначити конкретні напрями діяльності підприємства;
- встановити цільові ринки і місце підприємства на цих ринках;
- сформулювати довготривалі і короткострокові цілі підприємства, а також стратегію і тактику їх досягнення;
- вибрати склад і номенклатуру товарів і послуг, які будуть запропоновані підприємством, а також оцінити виробничі і торгові витрати по їх створенню і реалізації; та ін. [2, с. 2].

Під час розроблення бізнес-плану українським організаціям слід зважати на те, що хоча й офіційних вимог до оформлення бізнес-плану не встановлено, існують неформальні вимоги, які потрібно враховувати: бізнес-план складається від третьої особи; виклад документу має бути лаконічним, системним, послідовним, грамотним; текст рукопису для поліпшення сприйняття слід виділяти абзацами, які містять окрему думку, текстовий матеріал, за можливості краще трансформувати у таблиці, рисунки; документ не слід перевантажувати зайвою і другорядною інформацією, цифровими даними, підтверджуючими документами [3, с.25].

При складанні бізнес-плану найдоцільніше використовувати вже існуючі стандарти бізнес-планування: UNIDO, TACIS, ЄБРР. Але при цьому варто пам'ятати, що вони мають в основному рекомендаційний характер, тому при плануванні конкретного проекту необхідно враховувати його специфіку [4]. Серед усіх стандартів виділено загальний принциповий склад цілей і розділів бізнес-планування (табл. 1)

Таблиця 1

Принциповий склад цілей і розділів складання бізнес-плану [5]

Назва	Склад	Мета
1.Резюме	Основні результати та висновки бізнес-плану	Оцінити діяльності підприємства
2.Характеристика підприємства	Загальна характеристика підприємства та бізнесу, опис продуктів та послуг, аналіз долі ринку та стійкості підприємства	Базові данні для подальших розрахунків та аналізу діяльності проекту
3.Маркетинговий план	Маркетингова діяльність, аналіз рівня конкурентоспроможності, вплив на ринок та конкурентів, стратегія ведення бізнесу, рекламні кампанії, вартість гудвілу	Визначити вплив позитивних і негативних факторів попиту, купівельну спроможність, формування цінової політики, обґрунтування можливого рівня продаж
4.Виробничий план	Опис виробничого циклу	Розрахунок рівня виробничих витрат, кадровий потенціал, виявлення рівня виробничих потужностей та трудових ресурсів
5.Організаційний план	Опис управління підприємством	Розрахунок потреби капіталу та кошторису загальновиробничих витрат
6.Фінансовий план	Аналіз ефективності проекту, проектування грошових потоків	Розрахунок фінансових показників, планування фінансової діяльності, обґрунтування умов беззбитковості
7.Оцінка і страхування ризиків	Аналіз можливих ризиків, збитків, готовність підприємства швидко пристосуватися до змін, визначення типів ризиків	Розробка заходів попередження ризиків, форм та умов страхування, пошук прогресивних методів виходу з кризового положення
8. Додатки	Технічні дані про продукцію, схеми виробничих потоків	Вихідні данні для зіставлення планового періоду та фактичного

Водночас загальна схема та порядок викладу змісту бізнес-планів можуть різнитися залежно від характеру інвестиційного проекту. Так, для великих інвестиційних проектів, які погребують значних капітальних витрат, або ж розраховані на тривалий період, а також пов'язані з випуском і впровадженням на ринок нових видів продукції, товарів, послуг,

має бути розроблений повний варіант бізнес-плану. Він передбачає врахування та деталізацію всіх напрямів майбутньої діяльності, аналіз можливих ризиків і шляхів їх уникнення. А також необхідний постійний контроль та корегування проекту з урахуванням фактичних змін у грошовому потоці. Здійснити це можливо лише за допомогою інформаційно-комп'ютерних технологій фінансового планування та контролю за інвестиціями. Окремі висновки, пропозиції підтверджуються необхідними розрахунками, графіками, таблицями [6, с. 251].

Для того щоб забезпечити єдиний підхід до розробки суб'єктами господарювання бізнес-планів інвестиційних проектів розробили загальні рекомендації, які б задовольняли вимоги іноземних банків та інвесторів. В основу закладено розробка практичного бізнес-плану інвестиційного проекту за допомогою пакету прикладних програм (ППП) "Project Expert".

ППП "Project Expert" забезпечує подання результатів фінансового аналізу у вигляді таблиць, діаграм і графіків, які можуть бути виведені на друк. Користувач одразу може провести інтегральну оцінку проекту за багатьма критеріями. Тому він є достатньо перспективним і зручним інструментом для практичного використання при розробці як інвестиційних стратегічних планів, так і обґрунтуванні економічної ефективності окремих проектів [7, с. 2].

Отже, бізнес-план — це активний робочий інструмент управління, відправний пункт усієї планової та виконавчої діяльності підприємства. Бізнес-план дає змогу аналізувати, контролювати й оцінювати успішність діяльності в процесі реалізації інвестиційного проекту, виявляти відхилення від плану та своєчасно коригувати напрямки розвитку бізнесу.

За допомогою стандартного набору інструментів та пакету прикладних програм на даному етапі розвитку економіки можливо розробити діючий бізнес-план інвестиційного проекту, урахувати першочергові капіталовкладення, ризики та потреби ринку, визначити актуальність проекту та розрахувати який буде результат від запропонованої діяльності.

Література

1. Зубовський В.М. Економіка підприємства. — К., 2000. — 64 с.
2. Мамчин Р.О. Теоретичні засади бізнес-планування в торговельному підприємстві / Р. О. Мамчин, Н. Г. Міценко // Стаття. — 2011 р. — с. 2-5.
3. Прохорова Т.П., Притиченко Т.І. Маркетингове обґрунтування бізнес-плану підприємства / Т.П. Прохорова, Т.І. Притиченко // Вісник НТУ «ХПІ». — 2014. — № 34. — С. 31.
4. Організація процесу бізнес – планування – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uaeconomic.com/ulen-880.html>.
5. Призначення і зміст бізнес-плану – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://stud.com.ua/22942/ekonomika/priznachennya_zmist_biznes_planu.
6. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 376 с.
7. Наказ Державного агентства України з інвестицій та розвитку «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення бізнес-планів інвестиційних проектів» від 31.08.2010 №73. – С.9.

Науковий керівник,
к.е.н., доц.

Ляліна Н. С.